

ЗМІСТ

Засідання двадцять шосте, вечірнє
(Вівторок, 6 листопада 2018 року)

Прийняття за основу проекту Закону
«Про протимінну діяльність в Україні» ...2

Заява фракцій «Блок Петра Порошенка»
і «Народний фронт» ...50

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДВАДЦЯТЬ ШОСТЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
6 листопада 2018 року, 16 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу заходити до залу і приготуватися до реєстрації. Хочу вам повідомити, що ми мали розпочати сьогоднішній день з питань безпеки і оборони. Поміж них першим – проект Закону «Про протимінну діяльність», наступним – проект Закону «Про прилеглу зону України», також сьогодні мали розглянути блок питань аграрної політики. Парламент відреагував, як мав відреагувати на резонансні події дня. А втім ми зараз повинні розглянути питання безпеки і, якщо можливо, хоча б частково блок аграрної політики.

Тому я прошу всіх сконцентруватися, приготуватися до активної і плідної роботи, прошу всіх заходити до залу, щоб ми без затягування змогли розпочати вечірнє засідання. Прошу всіх заходити до залу і приготуватися до реєстрації. Можемо провести реєстрацію, колеги?

Отже, колеги, оголошую реєстрацію і прошу народних депутатів зареєструватися для участі в пленарному засіданні. Прошу провести реєстрацію.

Зареєструвалися 359 народних депутатів. Вечірнє засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Переходимо до розгляду питань блоку національної безпеки та оборони, прошу всіх приготуватися.

Перше питання, яке стоїть в цьому блоці, – це базовий проект Закону «Про протимінну діяльність» ([№ 9080](#)) і три альтернативних законопроекти [№ 9080-1](#), [№ 9080-2](#) та [№ 9080-3](#). І ми переходимо до розгляду всіх законопроектів.

Близько півтора року йшла дуже напружена робота і комітету, і робочої групи, яку очолює Андрій Тетерук, з підготовки цього законопроекту, який спрямований на забезпечення можливості проводити важливу гуманітарну місію з розмінування територій, на яких побував російський агресор.

Але, колеги, для того щоб ми змогли ефективно розглянути блок національної безпеки, у мене буде до вас традиційне прохання – підтримати розгляд за скороченою процедурою. Ми будемо заслухувати всіх авторів: і Вінника, і Кишкаря, і Недаву, і Найєма. Усі вони доповідатимуть. Але якщо ми розпочнемо розгляд за повною процедурою, це забере приблизно півтори години, включаючи виступи всіх співдоповідачів. Тому є велике прохання, щоб усі підтримали розгляд за скороченою процедурою. Я закликаю всіх зайти до залу і приготуватися до голосування. Запрошую всіх народних депутатів до залу.

Нагадую, першим розглядаємо проект Закону «Про протимінну діяльність» (ми вже почали його розглядати), наступний – проект Закону «Про прилеглу зону України» і третій – це проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо інженерно-технічного облаштування та утримання державного кордону». Три законопроекти блоку безпеки і оборони. Для того щоб ми змогли їх розглянути і перейти до питань блоку аграрної політики, нам важливо проголосувати за скорочену процедуру. Я прошу всіх приготуватися і підтримати мою пропозицію і пропозицію комітету.

Отже, колеги, я ставлю на голосування пропозицію, щоб проект Закону «Про протимінну діяльність» (№ 9080) і альтернативні законопроекти № 9080-1, № 9080-2, № 9080-3 ми розглянули за скороченою процедурою. Прошу проголосувати і прошу всіх підтримати, колеги. Голосуємо за скорочену процедуру.

«За» – 62.

Я ще раз поставлю, колеги. Якщо не буде голосів, ми розпочинаємо розгляд за повною процедурою. Але хочу звернутися до Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин стосовно тих питань, які стоять наступними в порядку денному. Якщо ми зараз ввійдемо в півторагодинний розгляд, ми не дійдемо просто до питань аграрної політики.

Колеги, я просто попереджаю, щоб було розуміння, якими є наслідки такого рішення. Я ще раз поставлю на голосування. Якщо не буде голосів, ми розглядаємо за повною процедурою. Але всі мають розуміти наслідки (також ті, хто в президії) і усвідомлювати, чому ми не виконуємо графік, який запланували.

Я ще раз ставлю на голосування пропозицію, щоб проект Закону «Про протимінну діяльність» розглянути за скороченою процедурою. Прошу голосувати, прошу підтримати. Голосуємо.

«За» – 71.

Отже, колеги, ми переходимо до розгляду за повною процедурою. І я прошу авторів-доповідачів бути максимально лаконічними під час виступів.

Доповідати проект Закону «Про протимінну діяльність» ([№ 9080](#)) запрошується народний депутат України Найєм Мустафа-Масі.

Будь ласка.

НАЙЄМ М.-М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Вашій увазі пропонується законопроект «Про протимінну діяльність», який ми готували протягом тривалого часу. Справа в тому, що на даний момент велика територія нашої країни, яка найближче до лінії фронту, забруднена вибухонебезпечними предметами. Даним законопроектом пропонується створити ефективну систему стратегічного і тактичного планування протимінної діяльності шляхом прийняття Верховною Радою України Національної стратегії протимінної діяльності.

Наразі цими справами займається декілька відомств: Міністерство оборони України як основний агент, Міністерство внутрішніх справ, Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Але ми знаємо, що є дуже багато проблем із залученням інших країн або інших донорів, які можуть займатися, наприклад, гуманітарною протимінною діяльністю, тобто розмінуванням.

Законопроектом ми пропонуємо створити систему парламентського контролю за планом імплементації національної стратегії, яку, як я вже сказав, пропонуємо затвердити саме в парламенті. Для того щоб консолідувати всі дії щодо протимінної діяльності та розмінування забруднених територій, ми пропонуємо створити новий центральний орган виконавчої влади, який об'єднає, контролюватиме, координуватиме всю діяльність, яка стосується протимінної діяльності. Такий орган буде називатися Національне агентство з протимінної діяльності, його діяльність спрямовуватиме та координуватиме безпосередньо

Кабінет Міністрів України. Це ж агентство видаватиме ліцензії і дозволи іншим органам або іншим суб'єктам, які можуть брати участь у протимінній діяльності в Україні, в тому числі із залученням іноземних грошей, бо іноді державних грошей на такі речі не вистачає.

Також з метою уникнення корупційних ризиків законопроектом пропонується створити спрощену систему отримання дозволу на здійснення протимінної діяльності в Україні всім операторам протимінної діяльності, в тому числі іноземним. Що це означає? За спрощеної процедури будь-яка структура, яка захоче займатися протимінною діяльністю, за наявності необхідних ресурсів і досвіду, матиме право отримати такий дозвіл і займатися протимінною діяльністю і розмінуванням наших територій, зокрема не тільки прилеглих до лінії фронту, а й територій, де немає воєнних дій. У деяких регіонах внаслідок вибухів або внаслідок залишків від Другої світової війни досі залишаються території, які забруднені.

Для отримання такого дозволу оператор протимінної діяльності має надати лише документи, що підтверджують наявність обладнання, а також сертифікатів у осіб, що здійснюватимуть гуманітарне розмінування. Ми передбачаємо, що такий дозвіл на здійснення протимінної діяльності в Україні операторами протимінної діяльності, зареєстрованими в Україні, надається Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, а іноземним операторам, які захочуть також працювати в нашій країні, такий дозвіл надаватиме Міністерство економічного розвитку і торгівлі спільно з Міністерством закордонних справ.

Окремо нашим законопроектом ми передбачаємо пільги і програму допомоги особам, які були залучені до протимінної діяльності і під час виконання робіт з розмінування одержали ушкодження, поранення, стали інвалідами. Також передбачено допомогу близьким трагічно загиблих під час таких робіт. Цим законопроектом таким особам вперше запропоновано пільги, програму державної підтримки. Також прописано, що особи, які здійснюють технічний огляд, пошук вибухонебезпечних предметів, розмінування в рамках гуманітарного розмінування, підлягають обов'язковому медичному страхуванню та мають право на кваліфіковану медичну допомогу у військово-медичних закладах.

Я дуже вас прошу підтримати цей законопроект, бо такий закон зараз потрібен і Міністерству оборони, і всім службам, залученим до

протимінної діяльності. Дуже важливо, що прийняття такого закону дасть нам можливість залучити додаткові кошти для очищення територій, забруднених внаслідок війни на сході країни. Ви знаєте, що зараз є багато випадків, коли люди підриваються, підриваються діти. На сьогодні в країні є неочищені території тільки тому, що в нас немає можливості системно провести необхідні роботи на території всієї країни.

Я ще раз підкреслюю, що створення ще одного центрального органу виконавчої влади, що комусь може здаватися неправильним, в цій ситуації цілком виправдане. У нас є декілька органів, які залучені до цього процесу, але там є конфлікт інтересів, і ми бачимо, що це призводить до того, що такий процес або уповільнений, або не має додаткової державної підтримки.

Є три альтернативні законопроекти, які дуже подібні до нашого законопроекту, просто з різними визначеннями центрального органу виконавчої влади і стратегії розмінування, яку ми пропонуємо затверджувати саме Верховною Радою.

Дякую дуже. Підтримайте, будь ласка, цей законопроект, а ми його вже в комітеті доопрацюємо. Він насправді потрібний, ніякої політики в ньому немає, він не потребує фінансування з державного бюджету, бо більшість грошей буде все-таки залучатися за рахунок того, що роботи з розмінування зможуть проводити іноземні оператори, яким надаватимуть дозволи Міністерство закордонних справ і Міністерство економічного розвитку і торгівлі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, 3 хвилини на запитання. Залишайтеся на трибуні. Прошу провести запис на запитання до доповідача.

Спориш Іван Дмитрович. Будь ласка.

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). «Блок Петра Порошенка», виборчий округ № 15. Звичайно, ми почули про пільги для тих, хто постраждав, про знижки і таке інше. Ми прекрасно розуміємо, що це необхідно і необхідний даний законопроект.

Але в мене запитання. Хоча це не можна виміряти грошима, бо кожне життя дороге. І не дай Господи, підрив на міні... Кожна людина дорога нам. Але все-таки скільки коштів необхідно для того, щоб даний законопроект запрацював?

НАЙЄМ М.-М. Справа в тому, що цим законопроектом пропонується створити новий центральний орган виконавчої влади. Також неможливо зараз підрахувати, скільки коштуватиме вся система розмінування, в тому числі створення стратегії із залученням іноземних грошей.

Що стосується програми пільг. У нас в державі досі не було такої програми, тобто ми ніколи не зачисляли до особливої категорії людей, які залучені до протимінної діяльності. Треба порахувати, скільки людей постраждало, і виходячи з цього, вираховувати, скільки потрібно грошей. Саме тому ми пропонуємо прийняти законопроект зараз, щоб врахувати витрати, які потрібні будуть для створення і роботи такого центрального органу виконавчої влади, а також щоб передбачити кошти на пільги в державному бюджеті на 2019 рік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пастух Тарас Тимофійович.

ПАСТУХ Т.Т., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одноmandатний виборчий округ № 163, Тернопільська область, самовисуванець). Шановний Мустафо, очевидно, що такий законопроект, справді, вже давно на часі. Ба навіть більше, такий закон треба було прийняти з початком воєнних дій на сході нашої країни. Питання: в даному законопроекті я не можу побачити гарантії для наших громадян, які після проведення на відповідних територіях заходів з розмінування і передачі цих територій органам місцевого самоврядування зможуть почуватися в безпеці, вільно і спокійно. І не дай Бог, станеться певний прецедент внаслідок неякісного виконання робіт з очищення території, неякісно проведеного контролю і хтось та й загине... Тобто яким чином у законопроекті передбачено контроль за цими структурами, які мусять гарантувати, що дана територія чиста і безпечна для використання нашими громадянами, і яку передбачено відповідальність, якщо такий випадок настане? Хто понесе персональну відповідальність, а не колегіальну...

НАЙЄМ М.-М. Ми пропонуємо цим законопроектом, по-перше, визначити, що для надання доступу операторам до розмінування конкретних територій буде проводитися тендер. Це перше.

Друге. В разі якщо якась територія виділена для конкретного оператора, то відповідальність буде спільна – для оператора, який здійснюватиме розмінування, агентства з протимінної діяльності і Міністерства економічного розвитку і торгівлі, яке надало ліцензію або дозвіл на роботу цьому оператору. Усі ці дії буде зафіксовано. Тобто ми розуміємо, що оператор протимінної діяльності, який бере на себе відповідальність і проводить розмінування (неважливо, військове чи гуманітарне), здає фактично цю територію Національному агентству з протимінної діяльності, яке враховує це в рамках всієї стратегії.

Фактично відповідальність нестиме оператор, який пише і підписує договір і контракт, а вже контролює і координує цю діяльність Національне агентство з протимінної діяльності, яке буде вказувати, приймає чи не приймає воно цю територію від оператора.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Час для запитань вичерпано. Запрошую до співдоповіді секретаря Комітету з питань національної безпеки і оборони Вінника Івана Юлійовича (*Шум у залі*). Давайте ми так зробимо, колеги. Вінник виступатиме останнім і відразу робитиме співдоповідь. Просто я не бачу в залі зараз Павла Кишкаря (*Шум у залі*).

Тоді починаємо. Зараз запрошую до доповіді (*Шум у залі*). Спершу виступлять автори, а потім Вінник від комітету. Колеги, як скажете. Нормально так буде? Приймається.

Отже, зараз виступить Тетерук, потім – Кишкаря, потім – Олег Недава, а вже потім – Вінник. Пане Іване, а потім вже ви виступите із співповіддю від комітету. Домовилися, так? Тоді пам'ятаєте, що обговорюємо в такій послідовності: доповідь, потім запитання. Прошу, пане Андрію.

ТЕТЕРУК А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний пане Голово! Шановні колеги народні депутати! Шановний український народе! Одразу після початку російської агресії на нас лягло дуже багато випробувань. Деякі з них ми успішно

подолали, а деякі будемо долати ще десятки років. Очищення нашої землі від слідів «руського мира» займе не одне десятиріччя, як свідчить досвід країн, які також потерпали від громадянських війн або агресій інших держав. У нашому випадку ми маємо цілеспрямовану агресію Російської Федерації. Ворог використовує кожен день для того, щоб вбивати українців. Результатом такої діяльності є забруднення української землі вибуховими речовинами, боєприпасами, які щоденно загрожують українському суспільству, не тільки військовим, але й беззахисному цивільному населенню.

Досвід, який я отримав під час перебування миротворчої місії ООН в Косово, коли бачив наслідки поганого очищення землі від мінно-вибухових пристроїв, досвід, який я отримав у Женевському міжнародному центрі з питань гуманітарного розмінування, та під час поїздки до Хорватії до національного центру гуманітарного розмінування (*CROMAC*) – усе це дало нам можливість зосередити знання, напрацьовані іншими країнами. За оцінками спеціалістів з Організації Об'єднаних Націй, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, за півтора року робоча група напрацювала законопроект, який дасть нам можливість започаткувати ефективний механізм очищення нашої землі від наслідків російської агресії. Йдеться про створення національного центру гуманітарного розмінування під керівництвом вітчизняного Кабінету Міністрів. Це дасть можливість в абсолютно прозорий і зрозумілий спосіб планувати, в які терміни, у який спосіб і якими засобами ми будемо проводити аналіз, оцінку і очищення території. Тобто планування буде підконтрольне парламенту, а також передбачається, що за результати проведеної роботи треба буде звітувати українському парламенту.

Які основні тези ми заклали в цей законопроект? Крім фінансування центру з державного бюджету, законопроект має на меті створення прозорого, зрозумілого для наших країн-донорів механізму, який дасть можливість їм зрозуміти, який обсяг фінансових і нематеріальних засобів потрібен Україні для того, щоб якомога швидше очистити нашу землю від мінно-вибухових пристроїв, які можуть становити загрозу для нашої країни.

Тому в нашому законопроекті «Про протимінну діяльність в Україні» ми пропонуємо створити також механізм демократичного цивільного контролю, що є дуже важливим елементом контролю за роботою такого органу з питань протимінної діяльності. Обов'язково

ми вводим в цьому законопроекті всю сучасну термінологію, яка використовується Організацією Об'єднаних Націй і ОБСЄ, для того щоб привести вітчизняний законодавчий акт у відповідність із міжнародним законодавством. Це дасть нам можливість приймати рішення і взаємодіяти з найсучаснішими резолюціями і документами, які вже прийняті і якими оперують Організація Об'єднаних Націй і ОБСЄ.

За оцінками спеціалістів нам належить очистити близько 7 тисяч квадратних кілометрів землі, яка підконтрольна Україні, і близько 15 тисяч квадратних кілометрів території, яка зараз тимчасово не контролюється урядом нашої країни. Усе це потребуватиме значних обсягів фінансування і з державного бюджету, і з боку країн-донорів.

Чому наш законопроект відповідає саме таким критеріям? Тому що в інших законопроектах, де наголос робиться на діяльності Міністерства оборони або Державної служби України з надзвичайних ситуацій, не дозволяється ефективно запроваджувати механізм фінансової і матеріальної допомоги мілітарним операторам протимінної діяльності. Це суперечить статутам певних організацій, які надають таку допомогу.

Тому, на мою думку, підтримуючи законопроект № 9080-1, ми дозволяємо запустити ефективний механізм використання всіх потужних інструментів – і українських, і тих країн, які намагаються нам допомогти у подоланні наслідків російської агресії. Прийняття законопроекту в нашій редакції дасть можливість в найкоротшій перспективі вийти на гарні показники очищення наших територій і позбавити українських громадян – цивільних і військових – від загрози потерпіти від вибуху вибухових речовин, нерозірваних снарядів, всього того, чого ми маємо позбутись в найкоротші терміни.

Усе, що хотів сказати, в основному, я сказав. Отже, голосуючи за наш законопроект, ми зробимо нашу боротьбу за очищення від російської агресії ефективною, захист громадян – можливим, а виконавчі органи влади – підзвітними парламенту і суспільству. Буде зрозуміло, які кошти були витрачені і на що саме. А головне, що ми побачимо, як запрацює механізм використання всіх наданих нам ресурсів для того, щоб якомога швидше очистити нашу землю від загрози життю і здоров'ю українських громадян.

Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо вам. Просимо залишатися на трибуні. Колеги, прошу записатися на запитання. Народний депутат Маркевич, вам слово. Будь ласка.

МАРКЕВИЧ Я.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Скажіть, будь ласка, що у вашому законопроекті пропонується для приватного бізнесу у цій сфері? Адже ринок, який має конкуренцію, забезпечує найліпші ціни і найліпшу якість. Тож як це питання пропонуєте вирішувати ви?

ТЕТЕРУК А.А. Дякую, пане Маркевичу, за запитання. Вирішення такої проблеми також було ключовою умовою. Необхідно розробити механізм, який дасть можливість у абсолютно прозорий спосіб, використовуючи, зокрема, систему *ProZorro*, забезпечити надання інформації про тендери, які будуть оголошуватися, на проведення розмінування тієї чи тієї місцевості; забезпечити умову, щоб усі компанії, які братимуть участь у роботах з гуманітарного розмінування, відповідали всім високим критеріям щодо виконання робіт; забезпечити звітність за виконану роботу, а головне – публічну звітність про те, яка територія потребує очищення, яка очищена і яка компанія була залучена до цих робіт. Усе це дасть нам можливість контролювати якість роботи, залучати конкурентоздатні компанії і в прозорий спосіб звітувати про якість роботи. Важливо, що за рахунок страхових внесків буде застраховано особовий склад, а саме головне – це можливість бути застрахованими від наслідків неякісно проведених робіт з розмінування...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.
Будь ласка, додайте 30 секунд, щоб завершити.
Пане Андрію, завершіть, будь ласка. Вже все? Добре.
Іван Спориш. Будь ласка.

СПОРИШ І.Д. «Блок Петра Порошенка», Вінниччина. Звичайно, я почув статистику, і ми всі почули статистику щодо забруднення мінами територій – підконтрольних і непідконтрольних. Я бачу, що в даному законопроекті прописано, чим займатися центру протимінних операцій. Але хотів би почути все-таки, який механізм залучення різних європейських місій – фінансових і практичної допомоги. Ось про це я хотів би почути.

ТЕТЕРУК А.А. Наведу як приклад Хорватію, яка за 20 років створила механізми, подібні до тих, які пропонуємо ми. Щоб було зрозуміло, у якому обсязі було надано фінансову допомогу з боку Євросоюзу і інших країн-донорів, то скажу, що така допомога становила за 20 років близько 700 мільйонів євро. Це дуже важка і кропітка робота – обстеження майже кожного квадратного метра території, яка потребує очищення. І тому механізм буде такий. Створений центр плануватиме свою діяльність, здійснюватиме підготовку документів для залучення необхідних коштів і з боку державного бюджету, і з боку країн, які бажатимуть наповнювати державний бюджет. Ці кошти в сукупному будуть контролюватися. З огляду на ті кошти, які знаходяться на рахунках, агентство плануватиме свою діяльність, а по виконанню робіт звітуватиме про їх виконання...

ГОЛОВУЮЧА. Завершуйте, будь ласка 30 секунд.
Наступне запитання – Голуб.

ГОЛУБ В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 197, Черкаська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Виборчий округ № 197, Черкащина. Шановний пане Андрію, ваш законопроект, по суті, є альтернативним до законопроекту, який пропонує наш з вами колега Мустафа Найєм, також є ще два альтернативних законопроекти. Я хотів би, щоб ви все-таки чітко зазначили, чим саме відрізняється ваш законопроект від основного, який подав пан Найєм, а також від двох інших, щоб народні депутати розуміли, який все-таки законопроект насправді наблизить Україну до протимінної діяльності.

Також прошу вас надати чітку аргументацію, чому депутати мають підтримати саме ваш законопроект, а не законопроект інших наших колег. Дякую ще раз за вашу відповідь.

ТЕТЕРУК А.А. Дякую, колего. Насправді, мене тішить, що в нас є велика кількість законопроектів. Це свідчить про високу увагу народних депутатів до проблематики, яка озвучується і яку пропонується вирішити.

Наш законопроект відрізняється від інших не лише тим, що робота над ним тривала півтора року в складі Комітету з питань національної безпеки і оборони, під час якої відбувалися чисельні круглі столи і ми вислуховували думки всіх експертів і спеціалістів, а насамперед тим, що ми ставили за основу створення ефективного механізму, який дасть можливість державі вирішити це питання.

Інші законопроекти я вважаю спрямованими на те, щоб навантажити роботою окремі міністерства. Але вони не забезпечують можливості залучення ефективної допомоги країн-донорів або створюють ситуацію, коли вони не довірятимуть (як видно на прикладі інших країн), бо вважатимуть, що фінансування Міністерства оборони є потужним корупційним чинником.

Ба більше, я бачу, що над цими законопроектами працювали якісь експерти з інших країн...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд.

ТЕТЕРУК А.А. Якщо вже вдаватися до справедливої критики, то я бачу, що в першому законопроекті навіть міністерства вказані такі, яких немає в переліку міністерств Кабінету Міністрів України... Наприклад, у статті 10 йдеться про якесь міністерство іноземних справ. Я не знаю, щоб таке існувало в Україні. Також є запитання, чи експерти ставили за мету, щоб дія такого закону забезпечила результат саме для держави Україна. Щодо інших законопроектів, то я взагалі не хотів коментувати, та коли ви запитали, скажу, що вони взагалі є плагіатом... Наприклад, третій законопроект на 10 відсотків копіює законопроект Мустафи Найєма, на 90 – законопроект нашої робочої групи, і взагалі є ганебним в тому сенсі, що він є просто вкраденим, скопійованим текстом.

Тому наш законопроект є ґрунтовним, базовим. Він одержав високу оцінку Посольства Сполучених Штатів Америки, і більше восьми підписів...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги! У президії немає можливості записатися на запитання, але я дозволю собі також поставити запитання шановному доповідачу цього законопроекту, бо це запитання ставили під час обговорення, зокрема, лідери фракцій.

Шановний пане Андрію, зараз у залі відбувається дискусія: чому в наш з вами спільний законопроект закладено норму, що за гуманітарне розмінування відповідатиме не Міністерство оборони України, а інша структура? Чи відповідає такий підхід європейській практиці і якщо так, то в яких саме країнах – у Хорватії чи в інших країнах? Прошу це пояснити, бо деякі наші колеги саме в цьому вбачають корупційні ризики. Поясніть, будь ласка, цей момент.

Дякую.

ТЕТЕРУК А.А. Дякую.

Дивіться, ключове завдання – очищення землі від мінно-вибухових пристроїв. Що ми пропонуємо? Верховна Рада сьогодні пропонує такий механізм, який дозволить покласти відповідні функції не на окреме міністерство, а створити національний орган під контролем Кабінету Міністрів, при якому діятиме окрема комісія, яка видаватиме сертифікати всім, хто намагатиметься працювати на цьому ринку, що дасть можливість уникнути будь-яких шахрайських кампаній або схем.

По-друге, цей центральний орган виконавчої влади, який називатиметься Центр протимінних операцій, буде, власне, головним розпорядником і звітуватиме за виконану роботу. А головне, що при ньому буде створена комісія з якості, яка після кожної роботи перевірятиме її якість і здаватиме вже якісну готову роботу. Усе це буде зроблено в комплексі з картою в онлайн-режимі, буде показано, яка територія...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд. Це справді важливо.

ТЕТЕРУК А.А. Обов'язково буде задіяний механізм інформування населення тієї місцевості, де буде проводитися розмінування, щодо поводження з вибухонебезпечними предметами і проведенням робіт з розмінування. Непоінформованість також наражає на небезпеку. А головне, що все це здійснюватиметься під чітким контролем і керівництвом парламенту. Усе це створює абсолютно чіткі механізми звітності за свою діяльність...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний колего. Прошу вас повертатися на ваше робоче місце.

Я запрошую до слова для представлення альтернативного законопроекту його автора Павла Кишкаря. Прошу.

КИШКАР П.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую, пані головуюча. Дякую, шановні колеги, за можливість презентувати свій законопроект. Він був розроблений на основі тих напрацювань, які є в Міні оборони. Ми підтверджуємо ті цифри, які наводив Андрій Тетерук, про обсяги розмінування. Лише хочу додати, що на нас чекає розмінування і Криму після його деокупації, бо чомусь у нас все зводиться до конфлікту на Донбасі, тоді як ми маємо одного єдиного ворога – Російську Федерацію, і питання окупованого Криму забуваємо або ж не хочемо згадувати.

Прокоментую одразу відмінності. Спочатку скажу про політичне бачення, а потім про конкретні відмінності у законопроектах. Законопроектом пропонується створити при Кабінеті Міністрів міжвідомчий допоміжний орган, повноваженнями якого є координація діяльності суб'єктів протимінної діяльності. Для практичної організації здійснення заходів протимінної діяльності формується Центр протимінної діяльності, який є бюджетною установою та утворюється міністерством або іншим центральним органом виконавчої влади відповідно до рекомендацій міжвідомчого допоміжного органу. Мова йде про те, що відповідальність залишається за Кабінетом Міністрів. А вже його бачення, його відповідальність: чи створювати окремий ЦОВВ (центральний орган виконавчої влади), чи залишити це при тому чи тому

міністерстві, поклавши на нього відповідні функції, виділивши в окремий підрозділ, сконцентрувавши відповідальність центру в конкретному центральному органі виконавчої влади. Фінансування програм протимінної діяльності пропонується здійснювати через державні цільові програми з джерел державного бюджету або від зовнішніх донорів та за рахунок інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

На сьогодні Міністерством оборони України вже залучено до проведення заходів у сфері протимінної діяльності в Донецькій та Луганській областях неурядові організації *The HALO Trust*, Данську Групу з розмінування (*DDG*) та Швейцарський фонд з протимінної діяльності (*FSD*). Зазначені роботи вже проводяться за рахунок коштів донорів.

Дійсно, є обмеження, пов'язані з безпосереднім фінансуванням Міністерства оборони як єдиного центрального органу, який здійснює протимінну діяльність. Але утворення спеціального центру при будь-якому міністерстві або окремо, безпосередньо під керівництвом Кабінету Міністрів, жодним чином не забороняє неурядовим організаціям, трастовим компаніям чи спеціалізованим європейським чи світовим фондам фінансувати цей центр. Якщо мова йде про відмінності із законопроектом поважного і шанованого мною Андрія Тетерука, то я скажу, що ми можемо навіть зменшити можливості, зокрема, Державної служби України з надзвичайних ситуацій чи Міністерства оборони, щодо проведення заходів з протимінної діяльності, а цього не хочеться допустити. Я думаю, що такі можливості, зокрема, нашого Кам'янець-Подільського Центру розмінування, треба використати в повній мірі, зокрема щодо підготовки тих чи тих спеціалістів з протимінної діяльності.

Загалом в Україні до виконання заходів з протимінної діяльності залучаються різні міністерства та органи державної влади, діяльність яких потребує врегулювання на законодавчому рівні. І наш законопроект забезпечує умови, щоб ця відповідальність цілком і повністю була сконцентрована в руках Кабінету Міністрів, який сформує допоміжний орган. Фактично до нього входитимуть представники всіх відомств, які задіяні при проведенні протимінної діяльності. Можливо, і представників наших донорів так само можна буде залучати до цього

міжвідомчого органу для того, щоб напрацювати ефективну систему розмінування.

Я, звичайно, абсолютно не погоджуюся з тезою про те, що карти з розмінування до завершення війни мають бути онлайн. І Андрій чітко усвідомлює, що до завершення воєнного конфлікту з Росією ніяких систем онлайн ми не можемо розміщувати і показувати роботи, які ми плануємо проводити чи вже проводимо. Ми не можемо зараз цього робити.

Про конкретні відмінності в самому законопроекті. Ми говоримо про те, що наш законопроект в повній мірі відповідає міжнародним стандартам і стандартам НАТО щодо визначень. Зокрема, визначення складових протимінної діяльності в нашому законопроекті цілком і повністю узгоджені зі стандартами НАТО. Можу зачитати, якщо є в цьому потреба.

«Складовими протимінної діяльності є: розмінування та знешкодження (знищення) вибухонебезпечних предметів; навчання щодо ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами; знищення боєприпасів, непридатних для подальшого використання та зберігання, а також боєприпасів, що підлягають знищенню відповідно до міжнародних зобов'язань; допомога постраждалим особам; пропаганда заборони використання та застосування протипіхотних мін». Це визначення чітко відповідає міжнародним та чинним національним стандартам протимінної діяльності.

Окремо визначено поняття «розмінування». «Розмінування (гуманітарне розмінування) – заходи, які проводяться з метою ліквідації небезпеки, пов'язаної із мінами і вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження територій, складання карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадянам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території».

Власне, саме це визначення є міжнародно визнаним і таким, що не потребуватиме в разі прийняття цього законопроекту як закону додаткового внесення будь-яких змін. Це те, що дає можливість центру відповідно до цих визначень проводити роботу і передачу очищених земель органам місцевого самоврядування, відповідно, підписуючи акти приймання-передачі цих очищених земель.

Ми вважаємо, що наш законопроект цілком і повністю враховує всі побажання міжнародних донорських компаній. Відповідальність за проведення гуманітарного розмінування і розмінування загалом, яке буде проводитися і до завершення війни, і по завершенню війни з Російською Федерацією, цілком покладається на Кабінет Міністрів, який одержує відповідні владні повноваження, а інструментом визначається Центр протимінної діяльності.

Дякую, колеги, за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, запишіться, будь ласка, на запитання. І дозвольте, будь ласка, поставити запитання, поки відбувається запис. У вашому законопроекті відповідальність за розмінування і контроль покладається в першу чергу на Міністерство оборони, тоді як західна практика говорить, що, навпаки, військові мають відповідати виключно за військове розмінування відповідно до тих карт військового замінування, яке робилося задля виконання бойових завдань. Як ви можете пояснити цю суперечність?

Дякую.

КИШКАР П.М. Дякую, пані Ірино.

Насправді ніякої суперечності немає, тому що війна продовжується. Це перше, що треба пам'ятати. І допоки ця війна триватиме, відповідальність за розмінування чи замінування в процесі здійснення бойових дій залишається за Міністерством оборони чи, точніше, за Силами спеціальних операцій Збройних Сил України в зоні конфлікту з Російською Федерацією, і ми цього не уникнемо допоки ця війна не буде завершена.

Ніякого покладання спеціальних повноважень на Міністерство оборони цей законопроект не передбачає. Одна єдина відповідальність покладається на Кабінет Міністрів як на уряд України, який здійснює виконавчу владу. Міністерство оборони може залучатися до проведення заходів з розмінування. Якщо відповідне міжвідомче об'єднання при Кабінеті Міністрів визначить, що такі роботи здебільшого будуть проводитися близько до фронту ведення бойових дій з Російською Федерацією, тоді відповідальність за проведення того чи того розмінування буде покладена безпосередньо на міністерство. Є ціла низка нюансів, допоки ця війна не завершена. Я думаю, що ці нюанси ми

в своєму законопроекті цілком і повністю врахували, дозволивши Кабінету Міністрів, оперативно реагуючи на зміну обстановки, використовувати ті чи ті засоби, сили і методи. Якщо це 60 кілометрів від лінії розмежування, звичайно, там працюватиме *The HALO Trust* чи *DDG*. Немає жодних проблем. Але якщо є ділянка...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, наступне запитання – Іван Спориш. Спориш, *sorry*, Спориш.

СПОРИШ І.Д. «Блок Петра Порошенка», Вінниччина. Звичайно, ми вже зараз заслухали третій законопроект, Кишкаря. Але якщо взяти всі законопроекти, то вони, дійсно, доповнюють один одного. Ми бачимо той самий центр розмінування, який повинен діяти, ми бачимо залучення різних місій в кожному законопроекті. Ми бачимо і фінансову, і практичну допомогу європейських місій.

Але я хочу все-таки поставити таке запитання. Чи готові ви разом до другого читання об'єднати всі чотири законопроекти? Бо вони мають на меті (я вважаю, що це дуже справедливо) оці міни розмінувати і відправити назад Путіну. Нехай він ними тішиться.

Дякую.

КИШКАР П.М. Пане Іване, я навіть не знаю, відповідати вам чи підтримати. Звичайно, якщо потрібно буде підтримувати законопроект Тетерука і за нього буде більше голосів, я буду його підтримувати і аргументовано доповнювати його законопроект під час підготовки до другого читання.

Ще раз кажу, допоки війна не завершена, мій законопроект пропонує краще реагування на ті виклики, які стоять перед нами. Тому вам як народним депутатам вирішувати, що проголосувати за основу. Я думаю, що в нас немає дискусії щодо мети цих законопроектів. Безумовно, наша мета – переможно завершити війну і провести розмінування території українських земель задля передачі їх органам місцевого самоврядування.

І я, і Андрій, і всі інші колеги лише одну мету переслідуюмо і зробимо все можливе для її досягнення.

Дякую вам за запитання.

ГОЛОВУЮЧА. Наступне запитання – народний депутат Єднак. Будь ласка.

ЄДНАК О.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Кишкар! Я вам дякую за дану законотворчу ініціативу і закликаю вас активно працювати над будь-яким законопроектом, який ми сьогодні приймемо, під час доопрацювання до другого читання.

А моє запитання полягає в наступному. Чи відомі вам факти використання агресором – Російською Федерацією боєприпасів, протипіхотних мін, які заборонені міжнародними конвенціями, які можуть становити особливу небезпеку для місцевого населення? Чи проводить наше Міністерство оборони, можливо, у співпраці з військово-цивільною адміністрацією курси для місцевих мешканців, для дітей, де навчають, яким чином вберегтися від можливих прихованих протипіхотних мін, які заборонені міжнародними конвенціями, якщо агресор їх використовує?

Дякую.

КИШКАР П.М. Дякую вам за запитання, пане Остапе.

Дійсно, в зоні проведення бойових дій і Міністерство оборони в зоні своєї відповідальності, і Державна служба України з надзвичайних ситуацій проводять активну інформаційну політику серед місцевого населення. Я не дарма перечитав вам повноваження і визначення, тому що там чітко, на відміну від інших законопроектів, визначено саме і профілактику, і передачу земель, і оці начебто невійськові аспекти розмінування так само чітко передбачені визначеннями. І це обов'язок Центру протимінної діяльності – відповідати за проведення таких заходів.

На сьогодні збір інформації про використання Російською Федерацією заборонених боєприпасів проводиться Міністерством юстиції з допомогою, безумовно, військових відомств і тих, хто проводить безпосередньо бойове зіткнення з Російською Федерацією. Такі дані у нас є, вони передані. І, безумовно, ці матеріали будуть наступними

доказами військової агресії в Гаазькому суді чи в будь-якому іншому міжнародному трибуналі.

Ще раз дякую за запитання.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Павле.

Час для запитань завершений. І я запрошую до доповіді народного депутата України Недаву... *(Шум у залі)*.

Була обіцянка дати слово Мельничуку для запитання. Я включаю вам мікрофон. Ввімкніть мікрофон Сергію Мельничуку. Приготуватися для виступу Недаві. Будь ласка, пане Сергію.

МЕЛЬНИЧУК С.П., *член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка)*. Я більше навіть хочу підтримати пана Павла, тому що розмінування має бути зоною відповідальності саме Міністерства оборони. По-перше, дійсно, війна не закінчена. По-друге, ще має бути резолюція ООН, в якій буде багато чого визначено, що потрібно буде врахувати. В Міністерстві оборони вже створена певна структура – Центр розмінування, який просто треба розширювати.

І хочу всім нагадати про те, що розмінування – це виконання бойового завдання. І дехто з наших військових розповідав, що вони їздили з місіями. Так саме ж військових і відправляли на це розмінування – не вчителів, не представників інших професій. Тому саме військові мають за це відповідати. Це їхня зона впливу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Павле.

КИШКАР П.М. Дякую, пане Сергію, за підтримку. Мова йде про те, що ми своїм законопроектом не звужуємо можливостей, які вже створені. Так, у нас є центр в Переяславі-Хмельницькому, і хоча в нас матеріальних засобів завтра, по прийнятті закону, більше не стане, але цей центр в подальшому точно зможе якісно виконувати свої функції вже не як центр, підпорядкований Міністерству оборони,

а як підпорядкований, наприклад, напряду Кабміну або будь-якому іншому міністерству, хай визначають підпорядкування ДСНС. Це їхня відповідальність.

Мова йде про те, що коли буде прийнято такий закон, всі міжнародні донори зможуть нормально профінансувати роботи, які вони вважають за потрібне. Безумовно, потрібне застосування *ProZorro*, це забезпечить відповідальність. Цього ж ніхто не відкидає. А для того щоб ми не звузили деякими законопроектами можливостей, зокрема, Міноборони, передбачається, що під час ведення бойових дій заходи з розмінування проводить Міністерство оборони.

Дякую вам за запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за професійну доповідь і відповіді на запитання, пане Павле.

Запрошую до слова Недаву Олега Анатолійовича. Будь ласка, пане Олеже.

НЕДАВА О.А., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (одномандатний виборчий округ № 53, Донецька область, самовисуванець).* Донеччина, політична партія «Наш край». Два тижні тому на Донеччині 24-річному хлопцю, військовому, який ішов позаду групи саперів нібито розмінованою територією в «сірій зоні», відірвало ступню. Він підірвався на міні, яка заборонена Женевською конвенцією, як казав пан Єднак. І таких випадків сотня.

Немає сенсу ще раз підкреслювати, наскільки цей законопроект важливий для України, яка перетворилася на одну з найбільш забруднених вибухонебезпечними предметами країн у світі. У першу чергу це стосується Донбасу, де триває протистояння російській агресії.

Близько 16 тисяч квадратних кілометрів нашої землі, в тому числі тимчасово окупованого Донбасу, буквально нафаршировані різноманітними боєприпасами та вибуховими пристроями, які ладні вибухнути будь-якої миті. Це суцільна міна, яка на десятиліття закладена під наше майбутнє. Тож головна мета нашого законопроекту – знизити загрозу від мін до рівня, за якого життя людей може бути безпечним. Тому на відміну від попередніх законопроектів, які вже

були представлені, ми намагаємося зробити протимінну діяльність менш зарегульованою.

Ми пропонуємо підпорядкувати Центр протимінних операцій Міністерству з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, бо саме на цей орган покладено повноваження з координації і проведення протимінної діяльності та погодження проектів цивільного розмінування.

Ми вважаємо, що ліцензування операторів, однаково як і контроль за відповідальністю та якістю робіт, треба доручити виконавчому органу – Центру протимінної діяльності, у складі якого мають працювати відповідні спеціалісти в цій галузі. Це дасть можливість створити більш раціональну систему управління. На наш погляд, запропонована процедура акредитації дуже ускладнить доступ до цієї діяльності та розтягне її у часі. Саме тому ми пропонуємо лишити лише два етапи: ліцензування та публічні закупівлі.

Сьогодні в Україні настав час нарешті подбати не лише про існування структур, які опікуються цією проблематикою, а й запровадити ефективну інституційну вертикаль, яка відповідатиме всім міжнародним стандартам протимінної діяльності. Наш обов'язок – створити належні умови задля збереження життя громадян. У нас є мінні поля, а ось правового поля немає. Доки ми з цим зволікаємо, масштаби цього соціально-економічного та екологічного лиха тільки поширюються.

Тож від імені жителів Донбасу, я закликаю проголосувати за наш законопроект.

Я хочу подякувати робочій групі, яку очолювали пан Тетерук і Іван Вінник. Дуже багато слухних напрацювань, і ми ними користувалися. Але це є міжнародні стандарти, які використовуються у всіх законопроектах, які сьогодні ми заслухали. Але є декілька різниць.

Я особисто голосуватиму за всі законопроекти, для того щоб доопрацювати їх в другому читанні. Адже це питання надскладне, і вже давно сплинув час, коли такий закон потрібно було приймати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу провести запис на запитання.

Веселова. Будь ласка, ввімкніть мікрофон.

ВЕСЕЛОВА Н.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Прошу передати слово Остапу Єднаку.

ЄДНАК О.В. Шановний пане Недава, мої колеги підказують, що білборди з вашим обличчям у великій кількості знаходяться на сході України фактично близько до лінії розмежування. Це означає, що ви, мабуть, дуже близький до місцевого населення, до народу. Як ви думаете, як місцеві мешканці в «сірій зоні», на звільнених територіях ставляться до цієї великої кількості забруднених мінами територій? Чи вони чітко усвідомлюють, які є загрози для їхнього життя і як загалом ставляться до дій агресора стосовно України? Яка ваша думка з цього приводу?

Дякую.

НЕДАВА О.А. Дякую за запитання.

Окрім білбордів, які знаходяться на цій території, моя особиста громадська приймальня знаходиться на КПВВ «Майорське», де працюємо я і мої помічники, для того щоб почути кожного, хто заходить до приймальні, почути про всі біди, і про все, що люди думають і чим вони боліють. Тому, що коїться на лінії зіткнення, я розумію. Дуже погано, що взагалі гинуть люди, але коли гинуть діти – це наша особиста відповідальність. Тому ми в найкоротший час мусимо опрацювати ці питання, і ці законопроекти мають бути вже прийняті, щоб ми вже одержали можливість зробити ті кроки, які мусимо зробити. Бо, наприклад, під час будівництва у Слов'янську психіатричної лікарні Державною службою України з надзвичайних ситуацій було вилучено майже 42 вибухонебезпечних предмети, але це не їх парафія – цим повинно займатися громадське розмінювання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Шахов Сергій Володимирович, будь ласка.

ШАХОВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, політична партія «Наш край»). Політична сила «Наш край». Шановні колеги! Це вкрай важливий законопроект, як і загалом всі чотири законопроекти, які практично ідентичні. Вони важливі, тому треба, може, як сказав Іван Спориш, об'єднатися разом довкола цих законопроектів. Тому що і в Донецькій, і в Луганській області на сьогодні вкрай небезпечна ситуація з мінними полями. Куди не глянь – всюди міни, діти підриваються на цих мінах, фермерам нема куди подивитися, бо поля заміновані. Тому треба невідкладно голосувати за ці законопроекти.

І хочу звернути увагу ще на одне питання – це міна енергетична, яка утворилася на Луганщині. Йдеться про місто Щастя, на яке не вистачає нині вугілля, його взагалі залишилося на два дні. Це – величезна міна в головах чиновників і всіх, хто керує на тих територіях. Тому вважаю, що на це теж треба звернути увагу.

Вважаю, що треба проголосувати за законопроект Олега Анатолійовича Недави. «Наш край» буде підтримувати його.

Сергій Шахов, політична сила «Наш край».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я розумію, що це був виступ, а не запитання.

І заключне запитання. Романова Анна Анатоліївна передає слово Пастуху.

ПАСТУХ Т.Т. «Об'єднання «Самопоміч». Шановний доповідачу, чи можете ви чітко сказати, яка міра відповідальності суб'єктів, які здійснюватимуть розмінування, і органів, які будуть здійснювати контроль. Тобто йдеться про відповідальність не загальну як структурного підрозділу держави, а безпосереднього чиновника, який своїм підписом повинен гарантувати, що дана територія є абсолютно безпечною для українців, для проживання, господарювання. І якщо, не дай Бог, станеться якийсь випадок, чи понесе в такому разі цей самий чиновник відповідальність, в тому числі кримінальну.

НЕДАВА О.А. Це дуже правильне запитання і я дякую, що ви його поставили. Дійсно, кримінальну відповідальність за це повинні нести чиновники, які видають дозволи і які приймають і підписують акти виконаних робіт.

Я думаю, що це питання буде доопрацьоване під час підготовки до другого читання і всі зауваження будуть враховані.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, пане Олегу, за змістовну доповідь. Можете займати своє місце.

Колеги, тепер заслухаємо співповідь від комітету секретаря Комітету з питань національної безпеки і оборони Вінника Івана Юлійовича. Після цього будуть виступи від фракцій.

Пане Іване, будь ласка.

ВІННИК І.Ю., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Я вперше доповідаю за повною процедурою, надано 5 хвилин, а отже, є трохи часу, щоб прокоментувати деякі типові запитання, які лунали.

По-перше, чому в проекті, який підтримав комітет, мова йде про рівновіддалений центральний орган виконавчої влади, який створений не в системі окремого міністерства, а який безпосередньо підпорядкований Кабінету Міністрів? Тому що, на думку наших західних партнерів, враховуючи практику роботи в цьому напрямі, це єдиний шлях яким можливо уникнути всіх корупційних ризиків у частині проведення протимінної діяльності.

Насправді, протимінна діяльність – це не тільки розмінування. Скажу навіть більше, що це не стільки розмінування. А це також і визначення територій, які забруднені; це ідентифікація належним чином, включно з візуалізацією, публічністю; заходи з очищення і розмінування цих територій; заходи з маркування; заходи з навчання місцевого населення або суб'єктів протимінної діяльності, як правильно поводитися в такій ситуації. Це навіть і заходи з лікування та реабілітації постраждалих осіб, яких досить багато на сьогодні вже в Україні. Мова йде про 1 тисячу 800 громадян України, які постраждали внаслідок забруднення територій вибухонебезпечними предметами. А якщо постраждали, то це значить, що вони або отримали поранення, або загинули, і тому проблема є масштабною.

Україна нині входить в десятку країн, найбільш забруднених саме мінними вибухонебезпечними предметами, від яких тепер треба

очищати нашу територію, від наслідків війни, яка настала, від наслідків вибухів арсеналів, які вся країна спостерігала. Забруднені території обліковуються в тисячах квадратних кілометрів, це також факт. І саме тому Комітет з питань національної безпеки і оборони приділив цьому питанню стільки уваги.

Що стосується рішення комітету. Комітет прийняв рішення підтримати законопроект [№ 9080-1](#) з огляду на те, що в ньому пропонується створити максимально рівновіддалені органи. Один орган – регуляторний в системі Кабінету Міністрів, інший – операційний як центральний орган виконавчої влади.

Регуляторний орган здійснюватиме заходи з формування державної політики, яка буде затверджуватися Кабінетом Міністрів. Операційний орган забезпечуватиме реалізацію цієї державної політики. Перший орган буде називатися Національний орган з питань протимінної діяльності. Це буде міжвідомчий орган, у якому будуть представлені всі міністерства, які зараз були згадані у контексті дискусії.

Поряд з тим, реалізуючи засади демократичного цивільного контролю, ми, безумовно, надамо можливість з правом дорадчого голосу бути присутніми іншим суб'єктам протимінної діяльності, зокрема і нашим західним партнерам, і, власне, суб'єктам, які будуть здійснювати операційну діяльність.

Інший орган – операційний, який вже буде виконувати повноваження, забезпечуватиме реалізацію рішень на конкурентних засадах на підставі сформованих пропозицій. Так це працюватиме, так це працювало у Хорватії. Це довело свою ефективність і, на думку наших західних партнерів, дасть можливість Україні залучити для протимінної діяльності не тільки кошти державного бюджету, а й кошти наших партнерів, натівських фондів тощо.

Сьогодні, до речі, Верховна Рада отримала листа за підписом представників посольств, зокрема Посольства Сполучених Штатів Америки. Також підписи поставили посол Швейцарії в Україні, послы Великої Британії, Канади, Австрії, керівник Місії ЄС в Україні, послы Німеччини, Чехії, Данії, Швеції і Норвегії. Усі високоповажні особи підтримали роботу комітету і внесення Комітетом з питань національної безпеки і оборони на розгляд парламенту законопроекту «Про протимінну діяльність в Україні».

Тому, колеги, на виконання рішення комітету прошу вас підтримати у першому читанні законопроект № 9080-1 і направити його на доопрацювання в комітет. Ми, безумовно, з урахуванням всіх тих пропозицій, які лунали в залі, будемо намагатися знайти найбільш компромісне рішення, яке знаходитиметься в межах стандартів протимінної діяльності країн НАТО, а також буде відповідним нашій законодавчій системі, зокрема і Конституції України.

Прошу проголосувати за законопроект № 9080-1 у першому читанні.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую за представлену позицію комітету.

Прошу записатися на запитання до представника профільного комітету – секретаря Комітету з питань національної безпеки і оборони.

Будь ласка, Юрій Береза... Я перепрошую, в мене не спрацював комп'ютер.

Остап Єднак, ваше запитання. Будь ласка.

ЄДНАК О.В. Прошу передати слово Павлу Кишкарю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Павло Кишкар. Ваше запитання, будь ласка.

КИШКАР П.М. Шановні колеги, пане Іване, дякую вам за ґрунтовні відповіді, за проведену роботу. Дійсно, вийдемо у фінал з якісним законопроектом, який можна буде легко і просто реалізувати.

Власне, питання дуже просте. Чим відрізняється законопроект, який підтримує комітет, від інших законопроектів? І чи не вважаєте ви, що законопроект нашого авторства дасть можливість, дослідивши всю міжнародну практику і написавши визначення відповідно до міжнародних стандартів, забезпечити якісне виконання закону?

Дякую.

ВІННИК І.Ю. Відмінності такі. У нас чотири законопроекти. Є проект Мустафи Найєма і інших співавторів (№ 9080). Він обліковується як основний і фактично сповідує ту саму ідеологію, але, на відміну від альтернативного № 9080-1, не такий детальний. На наш погляд, в умовах нашої молоді сучасної демократії доречно в питаннях, які стосуються життя людей і водночас таких надзвичайно великих українських і неукраїнських фінансових ресурсів, прописати максимально детальне правове регулювання, максимально однозначні визначення, максимально однозначні функціонали, повноваження органів. Саме тому ми підтримали альтернативний як більш детальний.

Щодо законопроекту, поданого вами, пане Кишкар. Дійсно, головним органом у системі пропозицій вашого, альтернативного, проекту є Міністерство...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, завершуйте, 30 секунд.

ВІННИК І.Ю. Міністерство оборони займатиметься акредитацією, займатиметься визначенням територій і подаватиме пропозиції Кабінету Міністрів для прийняття відповідних рішень. Функціонал Міністерства оборони є ширшим порівняно з нашим проектом, який ми підтримали.

Чому ми все-таки дотримувалися такої логіки? Бо в нашому законопроекті ми даємо чітке визначення військового розмінування і гуманітарного розмінування. Військове розмінування – це ті заходи, які центральні органи виконавчої...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, потім ще в кожного буде заключне слово. Наступне запитання від народного депутата Мепарішвілі. Прошу вас.

МЕПАРІШВІЛІ Х.Н., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»).* Передаю слово Андрію Тетеруку.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, прошу передати Андрію Тетеруку право на запитання.

ТЕТЕРУК А.А. Шановний колего Іване Вінник, по-перше, я хочу подякувати вам особисто за той вклад, який ви зробили для напрацювання законопроекту. І по-друге, для того щоб зняти будь-які непорозуміння в сесійній залі перед прийняттям рішення, я хотів би, щоб ви пояснили різницю між військовим розмінуванням і гуманітарним розмінуванням. Чому введення можливості гуманітарного розмінування значно посилює позицію військових, які діють в зонах роботи військових підрозділів, та як залучення фахових цивільних компаній, які також професійно займаються гуманітарним розмінуванням, значно прискорює якість і темпи робіт з гуманітарного розмінування?

Дякую.

ВІННИК І.Ю. То я закінчу, власне, відповідь на попереднє запитання. Дійсно, ми чітко розмежовуємо військове розмінування і гуманітарне розмінування. Що таке військове розмінування? Це заходи, які проводять Збройні Сили України, Міністерство оборони, ДСНС в порядку здійснення заходів, передбачених керівними документами, законами, нормативно-правовими актами. А гуманітарне розмінування – це розмінування територій, на яких вже не ведеться активних бойових дій, які вже вважаються звільненими, які вже не входять в так звані «сірі зони» або зони підвищеної небезпеки, які знаходяться навколо баз арсеналів, підірваних російськими диверсантами, на яких вже основна пожежа погашена, вже нічого не детонує, водночас територія навколо забруднена, її треба очищувати. Саме для цих цілей ми пропонуємо залучати до гуманітарного розмінування широке коло суб'єктів. І в порядку, визначеному законом, вони будуть на конкурентних засадах реалізовувати цю функцію. В цьому є головна відмінність.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо за вашу відповідь, шановний колего. Будь ласка, наступне запитання – Іван Спориш.

СПОРИШ І.Д. «Блок Петра Порошенка», Вінниччина. Я почув відповіді на запитання, яке щойно ставили і Кишкар, і всі, хто виступав. Тому я вважаю, що ми повинні зробити один законопроект, який працюватиме на розмінування тих територій, які на сьогодні є заміновані. Я дякую членам комітету, які, дійсно, досить ґрунтовно підійшли до цього питання.

Дякую і закликаю приймати рішення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам, шановний пане Іване. Прошу вас повертатися на ваше робоче місце.

Шановні колеги, прошу вас записатися на обговорення від депутатських фракцій. Я хочу всіх присутніх народних депутатів, а також тих, хто слідкує зараз за трансляцією обговорення цих чотирьох надважливих законопроектів, які стосуються ключового гуманітарного виклику на Донбасі, – замінування територій, поінформувати, що на адресу керівництва парламенту, Голови Верховної Ради, заступників Голови Верховної Ради, лідерів усіх фракцій і профільних комітетів ми отримали листа підтримки від наших партнерів, зокрема від посла Сполучених Штатів Марі Йованович, посла Великої Британії, посла Швейцарії, посла Канади, інших країн. Ці країни підтримують роботу парламенту над проектом Закону «Про протимінну діяльність» і готові також посилити співпрацю з Україною для того, щоб ми могли цей виклик разом подолати – розмінувати 7 тисяч квадратних кілометрів територій, напичканих вибухонебезпечними предметами. Тому це сьогоднішнє питання абсолютно не має політики, нам треба визначитися під час голосування.

Прошу зараз фракції доєднатися до обговорення.

Будь ласка, народний депутат Савка представить позицію «Народного фронту». Він Передає слово Андрію Тетеруку. Будь ласка, пане Андрію, з місця.

ТЕТЕРУК А.А. Фракція «Народний фронт» голосуватиме за законопроект № 9080-1 як за один із найбільш ґрунтовно підготовлених. Він оцінений фахівцями і дає відповіді на всі запитання, пов'язані з процесом гуманітарного розмінування в Україні.

Цей законопроект розроблявся не тільки з провідними українськими експертами, до роботи над ним були залучені експерти міжнародних організацій. Він отримав схвальну оцінку за ті положення, які стосуються реалізації цієї програми гуманітарного розмінування, він дає можливість ставитися до процесу гуманітарного розмінування як до прозорого і некорумпованого, що надзвичайно важливо в сучасній Україні.

Також ми схвалюємо його через те, що, не зменшуючи провідної ролі Міністерства оборони, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, інших органів, які виконують процеси розмінування, ми

їх значно посилюємо. Вони посідають важливе місце в очищенні нашої землі від предметів, які становлять загрозу і є такими, що не вибухнули, адже ми вводимо додатково таке визначення, як «гуманітарне розмінування». І цим законопроектом ми в прозорий спосіб залучаємо до процесу гуманітарного розмінування цивільні компанії.

Колегам, які необізнані, і всьому українському суспільству, я можу повідомити, що, наприклад, у Хорватії станом на сьогодні працюють 40 компаній, які всі є цивільними. Вони працюють з сучасними засобами захисту, обладнанням для пошуку і знешкодження вибухових пристроїв. Це значно посилює роботу Міністерства оборони Хорватії. Отже, йдеться не про конфлікт інтересів, а про доповнення і консолідацію наших зусиль, щоб у найкоротші терміни, не розтягуючи цей процес на десятиріччя, очистити українську землю від предметів, які становлять загрозу життю і здоров'ю українських громадян. І запустити такі процеси дасть можливість саме законопроект № 9080-1. Тому «Народний фронт» просить всіх народних депутатів, які зараз знаходяться в парламенті, розуміти, що йдеться не тільки про різні версії законопроектів, а про те, що ми започатковуємо процеси збереження життя людей, громадян України.

Тому прошу всіх повернутися до сесійної зали і голосувати за законопроект № 9080-1, щоб розпочати процес гуманітарного розмінування в нашій країні. Зробимо наше життя безпечнішим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам.

Запрошую до слова Ігоря Мосійчука, який представить позицію фракції Радикальної партії Олега Ляшка.

МОСІЙЧУК І.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія Олега Ляшка. Насправді, це дуже важливі законопроекти, і наша фракція підтримує їх розгляд і прийняття відповідного закону. Але після того, як влада у особі Кабінету Міністрів, Президента, правлячої коаліції замінувала країну, замінувала кожного українця, необґрунтовано підвищивши ціну на газ, ми не бачимо можливості брати участь у голосуванні,

допоки на розгляд парламенту не буде внесено проект постанови про мораторій на підняття тарифів, яку вніс лідер нашої фракції Олег Ляшко і яка підтримана п'ятьма головами інших фракцій. Проект постанови має на меті зупинити те, що відбувається з ціною на газ. Ми повинні продемонструвати українцям, що ми не допустимо, щоб замінували всю країну, замінували кожного українця. Необґрунтованим підвищенням ціни на газ ви замінуєте країну, ви підриваєте українську державність, ви провокуєте соціальні бунти. І ви берете на себе цю відповідальність. Два тижні відпочивали, гуляли. Наша фракція вимагала скликання позачергового засідання, але дуже мало хто з колег на це відгукнувся. Сьогодні зранку влаштували піар на крові, Царство Небесне, Катерини Гандзюк. Люди, які розвалювали разом з Хатією Деканоїдзе Національну поліцію, які знищували оперативну частину, слідчу частину, влаштували тут свистопляски на кістках, а зараз ви пропонуєте голосувати за розмінування. Необхідно розмінувати! Необхідно – ще раз кажу! Але насамперед закликаю розмінувати міну, яку влада заклала під українську державність, під майбутнє кожного українця, під майбутнє українських дітей.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Від фракції «Самопоміч» – Тарас Пастух. Прошу.

ПАСТУХ Т.Т. «Об'єднання «Самопоміч», Тернопіль. Шановні народні депутати, власне, в цьому разі я хочу підтримати позицію головуючої, яка полягає в тому, що прийняття цих проектів законів має обійтися без політизації. І фракція «Самопоміч» може це продемонструвати, адже в двох різних законопроектах представлені наші депутати як співавтори. Тобто, дійсно, ми багато працювали для того, щоб це питання було вирішене. Я, зокрема, неодноразово брав участь у різних засіданнях, круглих столах, де ми шукали шляхи розв'язання цих питань спільно з іноземними партнерами, які наполегливо просили нас прискорити цю роботу. Але ознайомившись із цими законопроектами, на жаль, важко сказати про їхню системність, а головне, що вони вирішують те завдання, про яке сьогодні говорять усі промовці з трибуни. Я думаю, і зал, і суспільство розуміють, що це вирішення проблеми із замінованими територіями, щоб в українців було відчуття

безпеки, які хочуть і повинні ходити вільними, без страху по тій землі, яка сьогодні може бути потенційно замінованою і небезпечною для їхнього проживання і господарювання.

І в чому власне проблема? Проблема в тому, що ці законопроекти розроблялися не з точки зору інтересів українців: як потрібно якісно провести розмінування, хто повинен якісно проконтролювати. І головне запитання, яке я ставив фактично всім доповідачам: «Хто нестиме персональну відповідальність, якщо такі роботи буде виконано неякісно?».

Якщо вкотре ми кажемо, що відповідальність буде того чи того центрального органу, то, як показує практика, це означає, що ніхто не нестиме відповідальності. Громадяни роками судяться з державою, намагаються стягнути кошти. І який у результаті процент виконання судових рішень, я думаю, нині знає вся світова спільнота.

На жаль, ми підійшли не з точки зору безпеки українця. Створення чергового центрального органу і безпосередньо створення посад мають задовольнити амбіції тих чи тих міністерств, представництв або політичних сил.

Як приклад хочу назвати ту саму комісію, яку пропонується створити законопроектом, який комітет рекомендує підтримати. Це комісія з питань акредитації та моніторингу, де вже розписано фактично кадрові призначення: голова комісії, один перший заступник, ще один заступник, ще один заступник, ще один заступник. Тобто в результаті ми створюємо орган з купою посад, і для того щоб розмінувати один квадратний метр чи один квадратний кілометр української землі, ми вже повинні фінансувати упродовж року десятки, а можливо й сотні людей, які, може, не зовсім навіть знаються на тому, що вони мають підписувати.

Тому в обговоренні цього законопроекту треба підвести ризик, бо ще якусь альтернативу подати неможливо. Наша позиція полягає в тому, щоб ці чотири законопроекти повернути в комітет і на їхній базі напрацювати один проект закону, де в центрі стоятиме українець, а не чиясь посада, не чийсь працевлаштування. І головне – це прозорий розподіл тих податків, які сьогодні, власне, українці платять за свою безпеку, за відчуття того, що вони є вільними і захищеними в своїй країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Від «Блоку Петра Порошенка» – Іван Вінник. Прошу вас, пане Іване. Будь ласка.

ВІННИК І.Ю. Колеги, я чую від окремих наших фракцій неготовність голосувати з тих чи тих причин. Хочу всім нагадати, що ця проблема не нова, вона існує вже більше як два роки. І всі бажаючі могли долучитися до опрацювання своїх ідей, самостійно подати в формі альтернативного законопроекту або будь-яким іншим чином.

Взагалі, ця робота проводиться на виконання загального плану дій, який, ми розуміємо, наша держава мусить виконати для набуття членства в безпековому блоці НАТО. Ми її розпочали прийняттям Закону «Про національну безпеку України». А сьогодні розглядаємо написаний фактично під керівництвом функціонерів НАТО проект Закону «Про протимінну діяльність», про гуманітарне розмінування. Адже НАТО – це не тільки воєнні дії, а це також у першу чергу повага і захист основоположних прав і свобод громадян. І в даному випадку право на громадську безпеку мусить бути забезпечене повноцінно і в повному обсязі.

Комітет зараз працює над реформою Служби безпеки України. І я як співголова робочої групи можу вам доповісти, що вже відбулися два засідання, на яких був присутній той самий склад радників (представники Посольства США, Консультативної місії ЄС, посольства НАТО в Україні, інші послы), які підписалися під цим листом на підтримку проекту № 9080-1, який комітет пропонує сьогодні в сесійній залі проголосувати в першому читанні.

Ми, за великим рахунком, можемо відправити все це в комітет і почекати ще два-три місяці, можливо, більше. Можемо вийти на чергове якесь політичне загострення в цій сесійній залі, але ми не продемонструємо готовність України впроваджувати стандарти НАТО і, власне, поважати основоположні права і свободи людини.

Дія вибухонебезпечних предметів призвела до поранення і загибелі 1800 людей на території, яка звільнена. На цьому наголошують наші західні партнери. Це неприйнятна і неприпустима ситуація, колеги. Тому я не бачу жодної політичної перспективи зараз відправляти це в комітет на доопрацювання. Я не бачу жодних перешкод, щоб підтримати законопроект № 9080-1 в першому читанні і врахувати всі зауваження. Хотілося б, до речі, отримати їх у письмовому вигляді як

поправки, для того щоб це були не прості слова, а певна аргументована позиція, щоб потім доопрацювати. Або давайте провалимо законопроект і тоді продемонструємо, що, за великим рахунком, нам байдуже, що наші діти знову страждатимуть через наявність вибухонебезпечних предметів на звільнених територіях. Давайте будемо казати країнам НАТО, що ті пропозиції і поради, які ви нам даєте, нам не потрібні, ми самі знаємо, як нам краще дати відсіч російській агресії чи ліквідувати її наслідки. Давайте казати, що нам кошти не потрібні, бо ми багаті, ми можемо самостійно все профінансувати, натівські фонди – ні до чого.

Але, шановні колеги, давайте, може, дотримуватися певної єдиної політичної позиції, довкола якої, здається, ми багато разів у цій залі об'єднувалися. Це інтеграція України в НАТО, це підтримка західних партнерів, як постулат – взагалі звільнення українських територій і забезпечення стратегічної довгострокової національної безпеки.

Тому прошу все-таки забути всі політичні чвари і проголосувати...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо за висловлену позицію фракції «Блок Петра Порошенка».

Шановні колеги! Чи всі фракції, групи виступили в обговоренні? Всі. Тепер я дуже прошу записатися... Не всі?

Будь ласка, Юлія Володимирівна Тимошенко представить позицію «Батьківщини». Прошу.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Ні в кого не виникає жодного сумніву, що закон про розмінвання країні потрібен і що нам потрібно зкоординуватися з міжнародними організаціями, які допомагають Україні і які можуть реально допомогти розв'язати цю велику проблему в Україні.

Але водночас сьогодні мільйони людей в Україні з надією дивляться на кожного народного депутата. Вони із своїми депутатами в міськраді, райраді, облраді стали однією командою. Коли ви таке бачили, щоб в Україні в міськраді, в облраді, в райраді всі депутати

усіх можливих фракцій, незважаючи на партійні прапори, об'єднувалися і приймали одне фундаментальне рішення – звернення до Президента: негайно відмінити підвищення цін на газ?

І ви знаєте, що зараз більше 130 рад уже прийняли таке рішення на своїх екстрених засіданнях. І ось ми з вами зараз працюємо в залі, а по всій країні тривають екстрені засідання районних, міських і облрад для того, щоб негайно відмінити підвищення цін на газ.

Незалежно від того, до якої партії ми з вами належимо, люди дивляться на нас з вами і сподіваються, що якщо вже так вчинив Президент із ними, то ви з ними так не вчините. І наша Верховна Рада, клята, така і сяка, але починає виправдовувати сподівання людей, бо зараз проект постанови про те, щоб скасувати це підвищення цін на газ, підписали лідери шести фракцій. Ви розумієте, що це абсолютна більшість і точно набереться необхідна кількість голосів для того, щоб цей проект постанови прийняти.

І саме тому наша фракція прийняла рішення не голосувати за жоден законопроект до тих пір, поки цей проект постанови не буде прийнято, поки ми не проголосуємо саме за те, чого очікує вся країна. Ви собі уявити не можете, в якому стані люди. Я проїхала півкраїни, я їх бачила на площах, на зібраннях, вони вже їсти вдосталь не можуть. І ми, народні депутати, які обрані ними до Верховної Ради, сьогодні штовхаємо їх практично взимку на знищення. Я вас прошу, не робіть цього, будьте тією істиною в останній інстанції і запам'ятайте всього декілька цифр: собівартість видобутку українського газу становить 12 доларів за 1 тисячу кубічних метрів. Податки, транспортування, 30 відсотків рентабельності...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Це максимум 90 доларів. Чому український газ, якого вистачає людям, продають людям по 300 доларів? Тому що таку умову поставили ті, хто встиг частину українських родовищ забрати і має вплив на Україну. Давайте припинимо це жорстке, цинічне ставлення до людей і зупинимо підвищення ціни на газ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, виступи від фракції завершено. Зараз відводиться 9 хвилин для виступів народних депутатів. Прошу приготуватися до запису і прошу провести запис.

Колеги, інформую наперед, що за 9 хвилин ми переходимо до голосування. Прошу максимально змобілізувати фракції парламенту і повідомити всіх народних депутатів, що через 9 хвилин ми переходимо до прийняття рішення.

Отже, Река Андрій Олександрович.

РЕКА А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (одномандатний виборчий округ № 149, Полтавська область, політична партія «Народний фронт»). Прошу передати слово Савці.

САВКА І.І., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую. Вельмишановний головуючий! Шановні колеги! Я прошу насамперед, щоб був порядок і прошу всіх зайти до залу. Тому що цей проект закону, який в даний час ми будемо голосувати, конче необхідний для нашої держави. Кожен день наші військово-службовці, громадяни нашої держави Україна на сході підриваються на мінах, які постачені з Російської Федерації.

На сьогодні, зрозуміло, ці проекти законів потребують доопрацювання, зокрема, в питаннях щодо реєстрації певних вибухонебезпечних предметів, які знаходяться на території нашої держави. Такі функції насамперед мають покладатися на Військову прокуратуру.

Отже, до другого читання буде проводитися певна робота, буде доопрацювання. Але зараз я попрошу всіх зайти до залу і голосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Сугоняко Олександр Леонідович передає слово для виступу Сергію Капліну. Будь ласка, з місця. Ввімкніть мікрофон Капліна.

КАПЛІН С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (одномандатний виборчий округ № 144, Полтавська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Безумовно, не виникає зовсім ніяких сумнівів у тому, що цей законопроект має бути проголосований. Ми будемо голосувати за всі без винятку пропозиції наших колег. І разом з тим є єдине застереження у простих українців, аби ті гроші, які будуть виділені на розмінування, вчергове не були вкрадені як гроші, які були виділені на всі можливі стіни від Російської Федерації і таке інше.

Але я хотів би так само, як і низка моїх колег, зупинитися на питаннях тарифів і перспективи прибрати емвеефівські забаганки у розмірі плюс 25 відсотків на першому етапі додатку в ціні газу для наших співвітчизників. Винуваті в тому, що ми на сьогодні маємо ці тарифи, всі без винятку – і нинішній, і попередні уряди нашої держави. Лише збагнуть, за увесь час, за 27 років, було нічого не зроблено для модернізації мереж у комунальній системі. Я як колишній комунальник хочу вам сказати: 30 відсотків усієї генерації втрачається, доки тепло дістається до хат наших мешканців.

Друге. У нас абсолютно не модернізована генерація тепла, рівень ККД котлів у середньому становить 60-80 відсотків. Жоден уряд нічого не робив для того, аби була здійснена хоч якась політика енергозбереження у нашій державі. Вся країна споживає газу рівно стільки, скільки вся економіка розвиненої Польщі. Водночас ми нічого не зробили для уніфікації всієї вертикалі видобутку, транспортування і продажу газу в країні. Ці прокладки у вигляді НАК «Нафтогаз України» працюють не перший рік і не в минулому році народилися. І не в позаминулому році вони почали набивати кишені можновладців. Нічого в цьому напрямі не було зроблено для простого українця. І тарифи сьогодні – це підсумок ганебної руйнівної політики усіх попередніх непрофесійних урядів і всіх без винятку президентів.

Тому ми наполягаємо на тому, що єдиний можливий шанс для нашої держави змінити політику тарифоутворення – це кардинальна зміна складу Верховної Ради у наступному році. І тільки тоді як до цього залу прийдуть абсолютно нові політичні сили з абсолютно новими політичними лідерами і сформулюють абсолютно нову стратегію енергетичної безпеки і енергетичного суверенітету нашої держави,

націоналізують газові родовища, модернізують мережі, створять нову комунальну систему, доб'ються збільшення видобутку, ми зможемо зробити нашого громадянина насправді незалежним від російського газу і від цих жахливих тарифів і емвеефівських забаганок. Це єдино можливий шлях...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

І закликаю виступати з теми даного законопроекту, який справді є надзвичайно важливим. Хочу повідомити, що Спориш Іван Дмитрович передає слово для виступу Оксані Корчинській. Будь ласка, пані Оксано.

КОРЧИНСЬКА О.А., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* Дякую. Слава Ісусу Христу. Я прошу вибачення у президії, я намагатимуся кричати до народних депутатів. Бо поки ви сидите в залі, вам, мабуть, більшості невідомо, що впродовж трьох з половиною років наші гуманітарні розмінувальні місії кожного дня о 8 годині 30 хвилин виїжджають на розмінування. 95 відсотків цих людей – це громадяни України. Кожного дня вони ризикують життям, для того щоб лишилися живими наші діти на Донбасі; для того щоб лишилося наше мирне населення; для того щоб менше підривалися наші військові. Що зараз роблять дві фракції – Радикальної партії і «Батьківщина»? Кого ви робите зараз заручниками?! Ви робите заручниками наших розмінувальників, наших медиків-добровольців, які кожного дня рятують людей і кожного дня ризикують?! І вони мають єдину надію на цей закон! Ці люди чотири роки чекали на цей закон. Не можна робити їх заручниками популізму!

У даному разі, якщо цей законопроект не буде сьогодні проголосований, я вважаю, що ці дві фракції повинні взяти зараз на себе відповідальність за кожну жертву від підриву, яка станеться на наших територіях по лінії фронту! Бо це наші військові, це наші медики, це наші діти!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гаразд, репліка. Пані Ірино, у нас ще Рибак виступить, ще 3 хвилини. Потім надам вам слово... Рибак, так? Гаразд, Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги! Розумієте, мені, чесно кажучи, дуже боляче, що зараз в цій залі відбувається дискусія, з одного боку, про гроші, з іншого боку, про життя. Можна проводити десятки красивих форумів і з'їздів якихось там партій «Жінки за Мир». Але нова історія миру на Донбасі – це розмінування.

Розумієте, коли ми з Машою Іоновою відправляли до Канади хлопчика з усіма ампутованими кінцівками, ти не можеш потім цього забути. Не можна говорити про тарифи, бо це гроші тільки, і ставити на одні терези життя.

Я хочу ще раз звернутися до своїх колег і до всіх, хто нас слухає. Це неприпустимо! Йде війна, і мова йде про 1800 загиблих і 7 тисяч замінованих кілометрів. Я розумію, чому сьогодні багато хто говорить: «Та ми потім у цьому розберемося». Бо ви цього не бачили. Ось село, але воно не може випасати корів, бо ці поля заміновані, і діти не можуть туди піти погуляти. Тому ми маємо прийняти найкращі європейські норми: має бути проведене розмінування, має бути відповідальність за це розмінування і має бути дана дуже чітка відповідь, що це фахово проведене розмінування.

У нас на сьогодні в Донецькій і Луганській областях техніка для саперів залишилася на окупованій території, а наша бідна економіка не може дозволити собі придбати таку техніку. Наші партнери з країн НАТО кажуть нам, що ми дамо вам її, якщо ви приймете європейські, натівські правила гри.

У законопроекті, який ми обговорюємо, який пропонує комітет, можуть бути недоліки, і ми маємо разом доопрацювати його до другого читання, але в нас уже немає часу. У нас немає часу, ми мусимо розпочати розмінування, мусимо поставити завдання місцевій владі позначити маркерами всі ці поля, маємо поставити завдання військовим відновити карти мінних полів. Ми маємо чітко визначити, хто проводить розмінування і хто несе за нього відповідальність. Розумієте? Дорогі наші друзі, не можна думати тільки виборами. На розмінуванні не так легко робити піар, як на тарифах. Так не можна до цього ставитися!

Я закликаю всіх колег, всі фракції проголосувати за цей проект закону. Я закликаю всіх дуже уважно слідкувати. Ось це голосування покаже, яке насправді ставлення до Донбасу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я надам зараз слово для репліки, колеги, але я мушу висловити і свою позицію.

Є багато питань на порядку денному країни соціального, економічного характеру. Але є питання найважливіші і фундаментальні – це питання життя держави і захисту української держави. В той день, коли ми приймаємо рішення, як і кожного дня, наші хлопці і дівчата на передовій захищають державу. Я переконаний, що питання безпеки і оборони має бути поза політикою, поза питаннями соціально-економічних дискусій, які є в цьому залі. І я впевнений, що всі патріотичні сили так і зроблять, так і вчинять. Це за межею всіх політичних дискусій. Це питання держави, оборони держави і життя наших громадян.

Колеги, через кілька хвилин відбудеться голосування. Я закликаю усіх зайти до залу і надаю слово для репліки Олегу Ляшку.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія. Шановні колеги з провладної коаліції! Ви взяли в заручники і замінували всю країну. Внаслідок ваших рішень мільйони українців не знають, як звести кінці з кінцями, як сплатити комуналку, за що купити ліки, за які гроші нагодувати свою рідну дитину. При живих батьках дітей віддають у дитячі будинки, тому що там п'ять разів на день дитину погодують, тому що в результаті вашої антиукраїнської політики діти при живих батьках не можуть бути нагодовані. Тому не спекулюйте! І коли ви розказуєте про те, що не треба говорити про соціальні питання, то про які ж питання говорити? Не буде в країні миру, не буде звільнення територій, якщо ми будемо слабкі, якщо мільйони українців будуть на заробітках по закордонах, якщо не буде грошей на армію, на оборону, на безпеку, на дипломатію! Тому план Ляшка і Радикальної партії: відновлення економіки, зниження вартості тарифів, збільшення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершуйте, 30 секунд.

ЛЯШКО О.В. Забезпечити можливість заробляти гроші на розмінування, на озброєння, на дипломатію, на спеціальні служби, на правоохоронні органи, які захищатимуть життя і здоров'я кожного українця. Тому хочете реального миру, повернення територій, відновлення суверенітету – відновлюйте економіку за рецептами Радикальної партії, знижуйте тарифи, підвищуйте зарплати, повертайте заробітчачан додому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тимошенко, 1 хвилина.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, у нас чотири з половиною роки йде війна, чотири з половиною роки законопроект «Про протимінну діяльність» не розглядався. Аж раптом, тоді як вся країна чекає, що ми приймемо постанову, яка скасовує підвищення ціни на газ, ви шантажуєте, ви пересмикуєте і кажете, що нібито дві фракції не хочуть розмінування. Навіщо цей обман і навіщо ця маніпуляція? Мені здається, що те, що ви зараз робите, ви робите проти України.

Наша фракція, наша команда – за законопроект «Про протимінну діяльність» і загалом за всі відповідні процедури. Шкода, що чотири роки ви цього не робили. І раптом у цей день нібито ненавмисно це дуже сподобалося, бо треба це робити замість того, щоб поставити проект постанови про зниження ціни на газ. І саме тому ми наполягаємо, щоб зараз поставити на голосування проект постанови про зниження ціни на газ, як і домовлялися шість фракцій, а після того давайте пролонгуємо сьогоднішнє засідання і будемо сидіти хоч до години ночі і голосувати за законопроекти про розмінування. Але перше питання – проект постанови про скасування підвищення цін на газ на 23,5 відсотка. І припиніть маніпулювати святими речами, в тому числі життям наших дітей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Отже, колеги, я хочу сказати для інформації всьому залу і українському суспільству. Законопроект «Про протимінну діяльність», як і багато інших безпекових законопроектів, майже рік, це правда, готувався і в комітеті, і в робочій групі, коли були задіяні всі фракції.

Хочу наголосити, що він стояв наступним у попередній пленарний четвер, і ми до нього просто не дійшли технічно. Хочу нагадати, що я публічно пообіцяв, що він стоятиме першим на цьому пленарному тижні. І він стояв першим, хоч ми дійшли до його розгляду аж о 18 годині. Не чесно казати про маніпуляції. Маніпуляції не там, колеги. Я наголошую, не треба вдаватися до маніпуляцій і політики тоді, коли йдеться про воюючу державу і про закон, який захищає і наших громадян, і наших військових. Я прошу роз'єднати речі, які стосуються війни і які стосуються політичних дискусій. Закликаю всіх до відповідальності, закликаю всіх зайти до залу, приготуватися до голосування.

Зараз я запрошую до заключного слова представника комітету Івана Вінника. Через дві хвилини ми переходимо до голосування. Прошу секретаріат Верховної Ради запросити всіх депутатів до залу і прошу всіх голів фракцій максимально змобілізувати депутатів у залі.

Заключне слово надається Івану Віннику. Прошу.

ВІННИК І.Ю. Справді, тут складно щось додати. Я думаю, що ми об'єднані довкола того, що нам треба визначити чіткий порядок гуманітарного розмінування і покласти край знищенню наших співгромадян внаслідок російської агресії вже на суто мирних територіях. Мене трохи здивувала позиція окремих фракцій з приводу позиції щодо газу. Ми так само вважаємо, що Україна потребує справедливого ціноутворення на газ. І так само хочемо нагадати, що, дійсно, така була вимога Міжнародного валютного фонду – підняти ціни на газ для населення. Чому? Тому що ринок газу в Україні існує сьогодні і функціонує непрозоро, тому що НАК «Нафтогаз України», який контролює 100 відсотків балансу газу, який складається із 50 відсотків газу українського видобутку та 50 відсотків імпортованого газу, позбавлений права продавати газ населенню. Газ населенню продають приватні газзбути, облгази, які на 75-80 відсотків належать Фірташу. Всі лічильники, персональний склад абонентів прихований нині в цих приватних структурах і є комерційною таємницею.

Колеги, ми з вами провалили щонайменше 25 разів законопроект [№ 6391-1](#), який зобов'язав би приватні облгази розсекретити комерційну таємницю і передати інформацію про персональний склад абонентів споживачів газу НАК «Нафтогаз України». Після того, до речі,

шановні мої колеги, ми могли б вирішувати питання про адресну допомогу окремим категоріям, але для цього треба знати адреси.

Чому були провалені ці законопроекти? Тому що, напевно, окремі опозиційні фракції фінансуються корупційними доходами, які отримують облгази Фірташа. Як отримують? Дуже просто, поясню: через диверсифікацію цін, а саме 8,55 – для населення і 13 гривень – для комерційного споживача. Якщо викривити баланс споживання і прозвітувати НАК «Нафтогаз України», що нібито 90 відсотків спожито громадянами України, вони отримають рахунок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, колеги.

Отже, переходимо до прийняття рішення. Усі виступили – і від фракцій і депутати. Ми вже 1 годину 45 хвилин розглядаємо один законопроект. Отже, колеги, прошу всіх зайняти робочі місця. Я прошу, колеги, з лож повернутися до залу. Я впевнений, що військові законопроекти мають змобілізувати всіх. Колеги, я ж не хочу називати прізвищ. Встигають, так? Гаразд. Усіх, хто є в ложах, прошу зайти до залу. Прошу зайняти робочі місця. У нас є чотири законопроекти, але першим я поставлю на голосування законопроект, який підтриманий комітетом, № 9080-1. І я прошу всіх приготуватися до голосування.

І я ставлю на голосування проект Закону «Про протимінну діяльність в Україні» ([№ 9080-1](#)), який комітет пропонує Верховній Раді прийняти за основу. Прошу голосувати і прошу підтримати, голосуємо. Підтримаємо українських військових.

«За» – 209.

Колеги, увага. Я зараз поставлю на голосування інші законопроекти. Прошу всіх максимально зібрати людей. Ми повернемося до законопроекту, який назбирає найбільшу кількість голосів.

Прошу показати по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 97, «Народний фронт» – 62, «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 10, Радикальної партії Олега Ляшка – 2, «Батьківщина» – 0, «Воля народу» – 4, «Партія «Відродження» – 11.

Колеги, відповідно до закону ставлю на голосування три наступні законопроекти, а потім ми повернемося до того, який назбирав найбільшу кількість голосів. Це той, який пропонує комітет.

Наступний законопроект – [№ 9080](#). Хто підтримує, прошу голосувати. Комітет рекомендував його відхилити. Прошу голосувати. І прошу всіх запросити до залу, заходити до залу.

«За» – 83.

Рішення не прийнято.

Наступний – [№ 9080-2](#). Комітет рекомендував відхилити. Прошу голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Наступний – [№ 9080-3](#). Комітет пропонує його відхилити. Прошу голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Отже, під час голосування найбільшу підтримку в залі здобув проект закону, який комітет підтримав і рекомендував Верховній Раді прийняти за основу. Він назбирав 209 голосів. Зараз я запропоную повернутися до його розгляду і потім повторно поставлю на голосування для прийняття за основу.

Прошу всіх зайти до залу. Подивіться, кого немає, і запросіть до залу. Я пропоную повернутися до законопроекту, який комітет пропонує підтримати, а потім я поставлю на голосування за основу. Прошу, колеги, всіх відповідально поставитися до цього голосування. Є відповідальність кожного під час голосування, прошу максимально зоблігуватися.

Я ставлю на голосування пропозицію повернутися до розгляду проекту Закону «Про протимінну діяльність в Україні» (№ 9080-1), який комітет пропонує прийняти за основу. Прошу проголосувати за повернення. Колеги, голосуємо, одностайно і відповідально. Прошу голосувати, прошу підтримати. Це життя наших хлопців, життя наших військових.

«За» – 205.

Я ще раз поставлю, колеги (*Шум у залі*). Колеги, якщо ми зараз розпочнемо виступи, ми просто зірвемо прийняття рішення. Вже були виступи. У нас залишається до закінчення засідання кілька хвилин.

Я прочитаю по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 102, «Народний фронт» – 62, «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 9, Радикальної партії Олега Ляшка – 1, «Батьківщина» – 0, «Воля народу» – 4, «Партія «Відродження» – 5.

Колеги, я прошу вас не бавитися з цим питанням. Якщо цей законопроект буде завалено сьогодні в залі, це завдасть нищівного удару по нашому сектору безпеки і оборони, по всіх наших хлопцях на передовій. Я прошу, колеги, зайти всіх до залу і прошу приготуватися до голосування.

Отже, обговорення завершено. Воно тривало 1 годину 55 хвилин. Я поставлю ще раз на голосування пропозицію про повернення. Прошу всіх максимально змобілізуватися...

Колеги, прошу зайняти робочі місця. Я прошу, колеги, підтримки особливо в тих депутатів, які з регіонів, наближених до розмінування. Колеги, вийшла якась дискусія, що комусь не надали слово. Колеги, я не знаю, як так могло статися, але прошу відкласти це і підтримати законопроект.

Колеги, я прошу вас (мені повідомив Сергій, що є така неприємність), підтримайте, будь ласка. В інший раз надамо вам слово. Зараз вже обговорення завершено (*Шум у залі*). Це гуманітарний, а не політичний законопроект.

Колеги, прошу підтримати пропозицію про повернення до розгляду проекту Закону «Про протимінну діяльність в Україні» (№ 9080-1). Закликаю кожного відповідально проголосувати і підтримати. Прошу підтримати гуманітарну місію українських військових, підтримати українських громадян, дітей, які проживають на території зіткнення, війни, агресії Росії і щодня перебувають у полоні жаху, боячися загинути.

Я прошу проголосувати і прошу підтримати пропозицію про повернення.

Голосуємо! Прошу підтримати!

«За» – 206.

Колеги, я ще раз поставлю. Бачу, що депутати заходять до залу (*Шум у залі*). Увага! Ви бачите, кого зараз немає в залі. З цим законопроектом я жартувати не буду! Ми його приймемо сьогодні тут! Ми цей законопроект приймемо! Прошу подивитися, кого нема, і запросити до залу. Це не питання для дискусій!

Колеги, я бачу, що не всі віддають голоси, навіть із тих фракцій, які підтримують. Я не розумію чому. Можливо, я пропустив якийсь момент дискусії.

Я звертаюся до вас, колеги, підтримайте, тут нема політики. Звертаюся до всіх фракцій, до кожної фракції. Насамперед я інформую, що я продовжую засідання на 15 хвилин (*Шум у залі*).

Зараз колеги пішли по кулуарах закликати всіх, хто є. Я прошу всіх голів фракцій під вашу відповідальність запросити депутатів до залу. Я даю одну хвилину, щоб зараз депутатів покликали з кулуарів. Прошу зібрати всіх (*Шум у залі*).

Депутати мають бути на робочих місцях і мають підтримати українську армію. Прошу всіх запросити до залу – і українських цивільних, і українських військових. Прошу всіх максимально змобілізуватися. Зараз пішли кликати всіх з кулуарів. Я прошу зайняти робочі місця, не виходити із залу. Прошу голів фракцій пильнувати. Бачу, що заходять депутати.

Колеги, для досягнення компромісу я надаю хвилину Олегу Ляшку. Через хвилину ми переходимо до голосування. Будь ласка, прошу всіх заходити до залу.

ЛЯШКО О.В. Радикальна партія. Для нашої команди, як і для наших шановних колег із фракції «Батьківщина», питання оборони, питання суверенітету і незалежності України, захист військово-службовців і мирного неба над головами наших громадянами – це пріоритет. Тому цей оборонний законопроект ми підтримаємо. Але ми, дві наші фракції і всі, хто підписався під проектом постанови про введення мораторію на зниження ціни на газ, вимагаємо від парламентської коаліції, невідкладно розглянути цей законопроект, ввести мораторій, припинити грабувати українців. Більш нагального і важливішого питання ми не бачимо. Питання зниження ціни на газ, захисту життя громадян – це питання оборони країни, це питання національної безпеки країни. Бо бідні люди, залежні люди – це слабкість країни, а відтак – перемога ворога. Ми повинні зробити країну сильнішою і захистити українців від пограбунку влади.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Бондар, 1 хвилину. Будь ласка. Він не виступив під час обговорення. Це буде заключний виступ, після якого голосуємо. Я прошу ще раз подивитися, кого немає, і кожного запросити до залу.

Віктор Бондар, «Партія «Відродження». Будь ласка.

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 191, Хмельницька область, самовисуванець). Дякую. Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Безумовно, зал притомився, всі втомилися, всі чекали на те, що сьогодні парламент все-таки прийме ключове рішення, і ми на це розраховували. І ми про це говоримо і не голосуємо тому, що ми намагаємося домогтися розгляду питання про зниження тарифів і скасування цього ганебного рішення уряду про підняття тарифів. Ми вимагаємо, щоб в першу чергу зараз поставити на голосування проект постанови, який спільно підписали лідери шести фракцій і груп, про те, щоб скасувати підняття тарифів, про те, щоб переглянути, зробити аудит енерготарифів і про те, щоб зупинити цей комунальний терор населення. І після того можна спокійно розглядати всі законопроекти. А нас постійно намагаються зробити заручниками ситуації.

Так, важливий законопроект. Так, ми його підтримаємо. Так, ми готові проголосувати стовідсотково всією фракцією, але ж давайте ще проголосуємо постанову стосовно тарифів. Люди сьогодні очікують на таке рішення. Люди шаленіють від дій уряду і від цього комунального тарифного цинізму, який він нам запропонував. Це не політика наша, це політика...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, наголошую ще раз, що я надаю слово представникам тих фракцій, які не голосували, з надією, що вони проголосують і ми здобудемо голоси. Будь ласка, заходьте до залу.

Це вже справді заключний виступ, через хвилину голосуємо. Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ось зараз мені здається, дорогі колеги, що дуже помітно, чим наша команда відрізняється від Порошенка і його команди. Відрізняється тим, що ми розуміємо, що, порушивши зараз питання про зниження ціни на газ як головне для мільйонів людей, ми могли б зараз не голосувати. Але нас відрізняє від вас єдине: ми – державники. І ми розуміємо, що закон про розмінування так само важливий. І тому ми зараз ідемо на те, щоб проголосувати за проект Закону «Про протимінну діяльність в Україні», але за тієї умови, що одразу ж, буквально завтра вранці чи в четвер вранці, першим питанням, коли будуть у цьому залі народні депутати, ви поставите проект

постанови про відміну підвищення ціни на газ на 23,5 відсотка. Так, ми проголосуємо за цей законопроект зараз, але ми ні в якому разі вам не попустимо, не допустимо підвищення ціни на газ для людей як елементу геноциду української нації. І тому зараз ми голосуємо, але не думайте, що ми ще хоч один раз вам попустимо. Тому що це злочин перед українцями, і ви будете за це відповідати разом з Президентом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, я ставлю на голосування пропозицію повернутися до розгляду проекту Закону «Про протимінну діяльність в Україні» (№ 9080-1), який був підтриманий комітетом і який назбирав найбільшу кількість голосів. Я прошу кожного голосувати відповідально і прошу підтримати. Голосуємо, колеги, за повернення. Прошу голосувати.

«За» – 242.

Рішення прийнято.

І я ставлю пропозицію про прийняття за основу проекту Закону «Про протимінну діяльність в Україні» ([№ 9080-1](#)). Прошу голосувати. Прошу підтримати за основу.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги, всіх з прийняттям важливого державницького рішення. Усім дякую за державницьку позицію.

Нагадую, що я продовжив засідання на 15 хвилин.

Є дві заяви на виступи. Скасовується, так? А від БПП і «Народного фронту» – Ірина Геращенко, 3 хвилини. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, я перепрошую, що займаю 3 хвилини вашого часу, але тема надзвичайно важлива і тривожна. Сьогодні влада Російської Федерації заявила про те, що вона в будь-якому разі визнає організовані нею ж нелегітимні і незаконні вибори на Донбасі.

Я хочу нагадати, що ці псевдовибори засудили країни Великої Сімки, Європейського Союзу, Сполучені Штати Америки, а також більшість країн Ради Безпеки ООН.

Учора на засіданні Погоджувальної ради я звернулася до всіх колег у парламенті, лідерів парламентських фракцій так само публічно зробити це під час сьогоднішніх виступів. І буду вдячна, якщо ви зробите це завтра під час виступів і на всіх ефірах.

Адже насправді сьогодні Росія, по суті, видала мандат на дестабілізацію ситуації на Донбасі, безпекову і політичну. По суті, Москва видала мандат на війну, розв'язану проти України. І це дуже тривожний сигнал, який може повторити сценарій 2014 року, коли саме після проведення псевдовиборів трапилися трагічні події – Донецький аеропорт, трагедія під Дебальцевим, до яких призвели дії Російської Федерації, по суті, зірвавши Мінські угоди.

Також, колеги, я хочу наголосити, що сьогодні в Мінську представники України в Тристоронній контактній групі жорстко засудили висловлювання экс-заступника голови Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ пана Хуга, який дозволив собі в некоректній формі заявити, що начебто Росія – не країна-агресор і що їх там немає, тоді як вони там є.

Також Україна вимагає, щоб СММ ОБСЄ пам'ятала про те, що Крим – це також Україна. І ми очікуємо від СММ ОБСЄ, що вона буде не тільки на окупованому Донбасі, а і в Криму. Сподіваюся, що ця позиція також об'єднає зал, як голосування за проект Закону «Про протимінну діяльність в Україні» в першому читанні. І, насправді, ми звертаємося до наших партнерів по Європейському Союзу, Нормандському формату, що не може бути тільки «глибоке занепокоєння» проведенням псевдовиборів на території України не за українським законом. Це вимагає жорстких санкцій проти Москви, проти країни, яка це організовує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, колеги. Сьогодні був важкий емоційний день, але парламент прийняв рішення, які об'єднують весь зал. Після важких і непростих переговорів, ми не дозволили заполітизувати жодне з питань і парламент вкотре зайняв державницьку позицію. Дякую всім за підтримку в цей день.

На цьому вечірнє засідання Верховної Ради України оголошую закритим. Завтра о 10 ранку запрошую всіх у зал для продовження нашої нелегкої, але такої потрібної для країни роботи.

До побачення, колеги.